

Kostendoelmatigheid Wmo

Factsheet 3 | Verblijf en opvang

Jos Blank en Alex van Heezik

Stichting Instituut Publieke Sector Efficiëntie Studies

Delft, december 2024

Inleiding

Dit factsheet presenteert de resultaten van de analyse van de kostendoelmatigheid van de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van verblijf en opvang in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo richt zich op het ondersteunen van mensen die niet genoeg zelfredzaam zijn of onvoldoende kunnen participeren. De verblijfs- en opvangvoorzieningen bestaan hoofdzakelijk uit beschermd wonen en (spoed)opvang.

Deze voorzieningen worden op regionaal niveau georganiseerd en ingekocht door zogenoemde centrumgemeenten (44 in 2022). Zij ontvangen de middelen hiervoor rechtstreeks. De wijze waarop deze inkoop wordt georganiseerd kan van invloed zijn op de kostendoelmatigheid. Daarom maakt een schatting van de effecten van verschillende inkoopkenmerken op de doelmatigheid deel uit van het onderzoek.

Het factsheet *Verblijf en opvang* is het derde van een vierluik over de kostendoelmatigheid van de Wmo-dienstverlening door gemeenten. Eerder verschenen factsheets over de Wmo-categorieën [Hulp in het huishouden](#) en [Ondersteuning thuis](#). Begin volgend jaar verschijnt het factsheet over de categorie Hulpmiddelen en diensten.

Wat is kostendoelmatigheid?

We spreken hier over (kosten)doelmatigheid, maar in feite gaat het over productiviteit: de verhouding tussen de geleverde prestaties en de inzet van middelen. Wanneer we prestaties van organisaties onderling vergelijken, spreken we van doelmatigheid. Als de doelmatigheid van een organisatie – in dit geval een gemeente – 100 procent is, betekent dit dat er geen enkele andere gemeente is die dezelfde prestatie levert tegen een lagere inzet van middelen.

Stel dat gemeente X een doelmatigheid van 60 procent heeft, dan is er een andere gemeente die dezelfde prestatie levert tegen slechts 60 procent van de middelen die gemeente X inzet. Gemeente X kan dus nog 40 procent kostenbesparingen realiseren. Omdat we hier alleen een dwarsdoorsnedeanalyse uitvoeren, vallen de begrippen productiviteit en doelmatigheid samen.

Hoe bepalen we de kostendoelmatigheid?

Econometrisch model

De kostendoelmatigheid van de dienstverlening bepalen we aan de hand van een econometrisch model (zie bijlage). Dit model beschrijft de relatie tussen de kosten van gemeenten voor de dienstverlening op het gebied van verblijf en opvang enerzijds en de geleverde prestaties en cliënt- en inkoopkenmerken anderzijds.

Inkoopkenmerken

Met het opnemen van inkoopkenmerken geeft dit model inzicht in de invloed van de wijze van inkoop van diensten van zorgaanbieders op de kostendoelmatigheid. Gemeenten kopen deze diensten in via diverse uitbestedingsvormen en procedures en variëren in contractvormen, bekostigingswijzen, contractduur, samenwerkingsgraad, enzovoort. Deze verschillende inkoopkenmerken kunnen allemaal invloed hebben op de kostendoelmatigheid.

Welke gegevens gebruiken we?

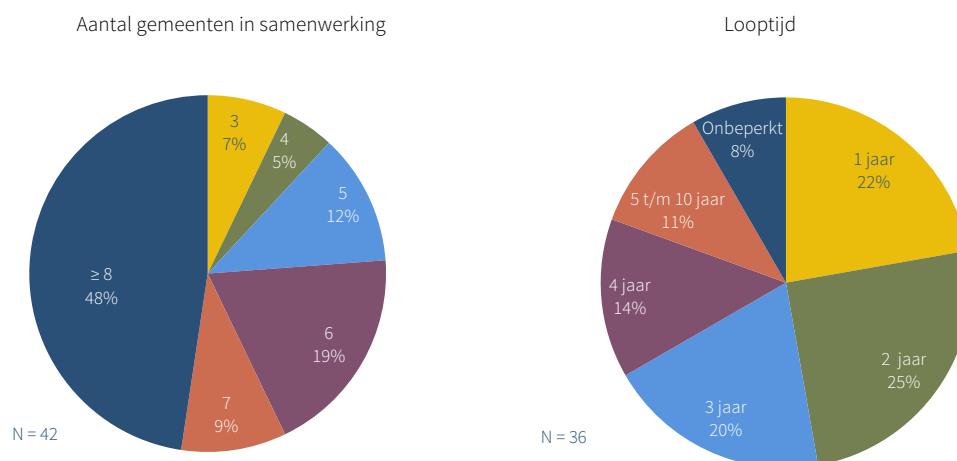
De kosten van de dienstverlening meten we aan de hand van de beschikbare gegevens hierover bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het dataplatform *Waarstaatjegemeente*. Als maat voor de geleverde prestaties hanteren we het aantal cliënten dat van de diensten of voorzieningen gebruikmaakt. Daarnaast maken we gebruik van persoonskenmerken van de cliënten, zoals het aandeel van cliënten met een niet-westerse migratieachtergrond, het aandeel cliënten van 60 jaar en ouder en het aandeel cliënten met een inkomen lager dan 30.000 euro per jaar. Ook deze gegevens zijn verzameld uit genoemde databronnen. Gegevens over de inkoop van verblijf en opvang zijn afkomstig uit de *Monitor Gemeentelijke Inkoop Sociaal Domein 2022* (Ketenbureau/PPRC). Het betreft hier alleen de inkoopgegevens over beschermd wonen en niet over de zorgvorm maatschappelijke opvang. Wel wordt deze zorgvorm vaak gezamenlijk met beschermd wonen ingekocht.

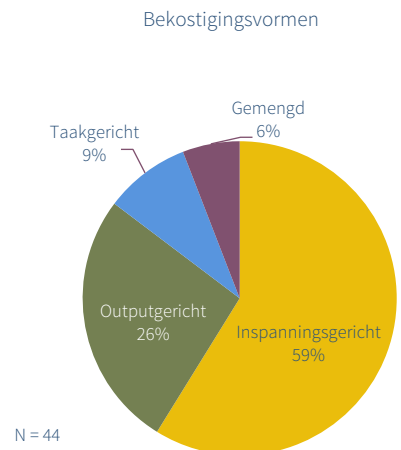
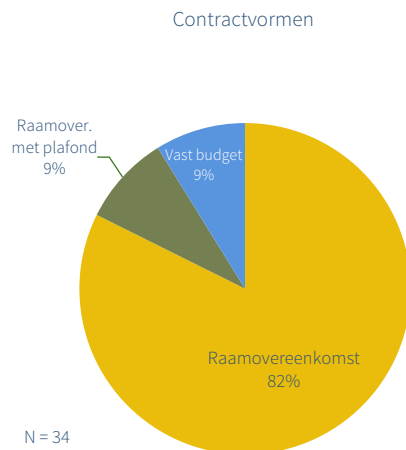
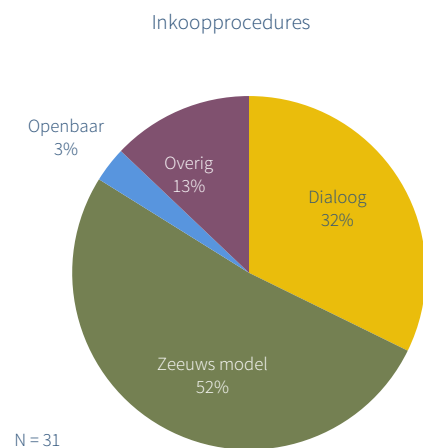
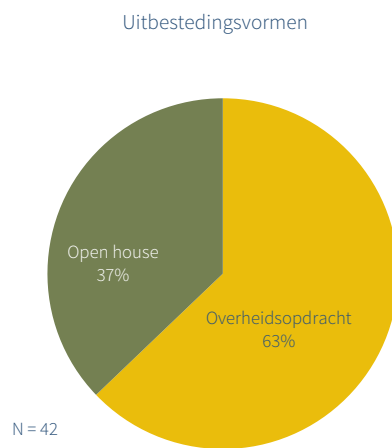
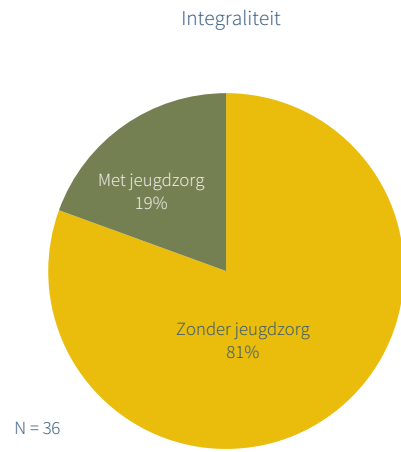
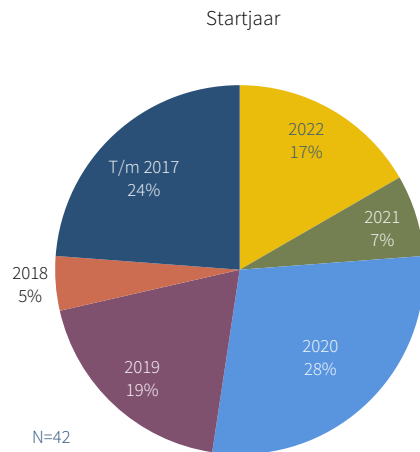
Op deze gegevens is een grondige screening uitgevoerd met betrekking tot hun juistheid en volledigheid. Nadat gemeenten met ontbrekende waarden zijn uitgefilterd, blijven er van de 44 centrumgemeenten uiteindelijk 42 over waarvan een verantwoorde analyse mogelijk is. Voor een overzicht van de kenmerken en een toelichting hierop verwijzen we naar de bijlage. Hierbij moet in acht worden genomen dat voor de afzonderlijke variabelen vaak meer waarnemingen beschikbaar zijn. Bij de enkelvoudige beschrijvingen zijn in principe alle valide waarnemingen als uitgangspunt genomen.

Beschrijving inkoopkenmerken

We presenteren hier eerst een beeld van de inkoop van beschermd wonen aan de hand van acht taartdiagrammen, voor ieder inkoopkenmerk één. Figuur 1 toont, op basis van de gegevens in het bronbestand van het Ketenbureau/PPRC, de keuzes die centrumgemeenten hebben gemaakt binnen zo'n inkoopkenmerk. Naast deze kenmerken hebben we nog een kenmerk toegevoegd waarin de inspanning van de gemeente om de inkoop te managen tot uitdrukking komt: de overhead ratio. Het betreft hier de verhouding tussen de uitvoeringskosten en de programmakosten (ook wel inkoopkosten genoemd). Deze varieert van enkele procenten tot tientallen procenten.

Figuur 1 Keuzes centrumgemeenten bij het inkoop van diensten verblijf en opvang per inkoopkenmerk in 2022

Resultaten kostendoelmatigheid

Schaaleffecten

Uit de analyse blijkt dat er geen sprake is van duidelijke schaalvoor- of -nadelen. Met andere woorden: grotere gemeenten werken gemiddeld niet kostendoelmatiger dan kleine gemeenten (of andersom). Hierbij dient wel te worden bedacht dat de verblijfs- en opvangvoorzieningen worden georganiseerd en ingekocht door relatief grote gemeenten (centrumgemeenten).

Effecten cliëntkenmerken

Uit de statistische analyses blijkt geen bewijs voor een verband tussen kosten per eenheid dienstverlening en de cliëntkenmerken niet-westerse migratieachtergrond, 60-plus en laag inkomen. Het is echter belangrijk op te merken dat het hier om een kleine steekproef gaat, waardoor het als gevolg van een gebrek aan voldoende variatie in de gegevens niet mogelijk is een verband vast te stellen.

Inkoopeffecten

Ook voor de meeste inkoopkenmerken is niet vast te stellen of er een effect is op de kosten. Slechts bij twee kenmerken is dat wel het geval. Bij raamovereenkomsten is sprake van een negatief effect, maar wel met een lage statistische significantie (17,9%). Het enige kenmerk met een significant effect is de overhead ratio, die op een tien-procentsniveau een positief effect laat zien.

Omvang inkoop-effecten: kostendoelmatigheid gerelateerd aan inkoop

Figuur 2 brengt de doelmatigheidsscores van 42 centrumgemeenten in beeld. Deze scores zijn op basis van de twee genoemde inkoopkenmerken berekend.

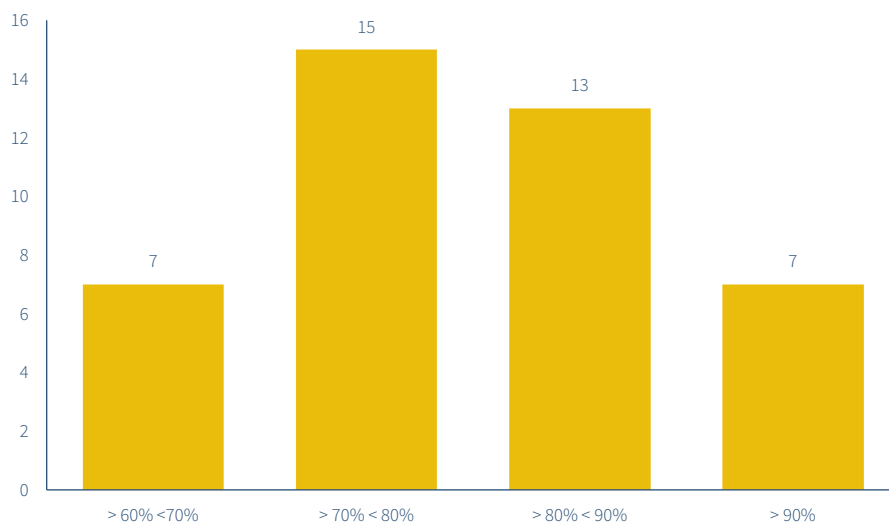
Figuur 2 Kostendoelmatigheid centrumgemeenten gerelateerd aan inkoop, verblijf en opvang (N = 42)

Uit figuur 2 blijkt dat de kostendoelmatigheid samenhangend met inkoop varieert van 64 tot 100 procent. Dit betekent dat er centrumgemeenten zijn die dezelfde prestaties kunnen leveren met slechts 64 procent van de huidige middelen. Het gemiddelde van de kostendoelmatigheidsscores is 81 procent. Dit impliceert dat een gemiddelde gemeente dezelfde prestaties kan leveren tegen 19 procent lagere kosten door wijzigingen in de inkoop. Het zal hier dus vooral gaan om het terugdringen van de uitvoeringskosten.

Figuur 3 toont de doelmatigheidsscores van de 42 centrumgemeenten als histogram, waarmee beter inzicht is te verkrijgen in de verdeling van de scores.

Figuur 3 Histogram kostendoelmatigheid centrumgemeenten gerelateerd aan inkoop, verblijf en opvang (N = 42)

Uit figuur 3 blijkt dat meer dan de helft van de centrumgemeenten ruim onder het gemiddelde van 81 procent scoort. Van de 42 centrumgemeenten zijn er 22 met een doelmatigheidsscore lager dan 80 procent. Voor deze gemeenten lijkt aanzienlijke kostenbesparing mogelijk, vooral voor de 7 gemeenten die een score van minder dan 70 procent hebben.

Zoals eerder aangegeven, hebben we statistisch gezien te maken met onzekerheidsmarges. De voorgaande uitkomsten zijn daarom ook nog iets nauwkeuriger te formuleren. Voor 59 procent van de centrumgemeenten geldt dat zij met een zekerheid van meer dan 90 procent hun kostendoelmatigheid in het inkoopproces kunnen verbeteren.

Het effect van onbekende factoren: kostendoelmatigheid niet gerelateerd aan inkoop

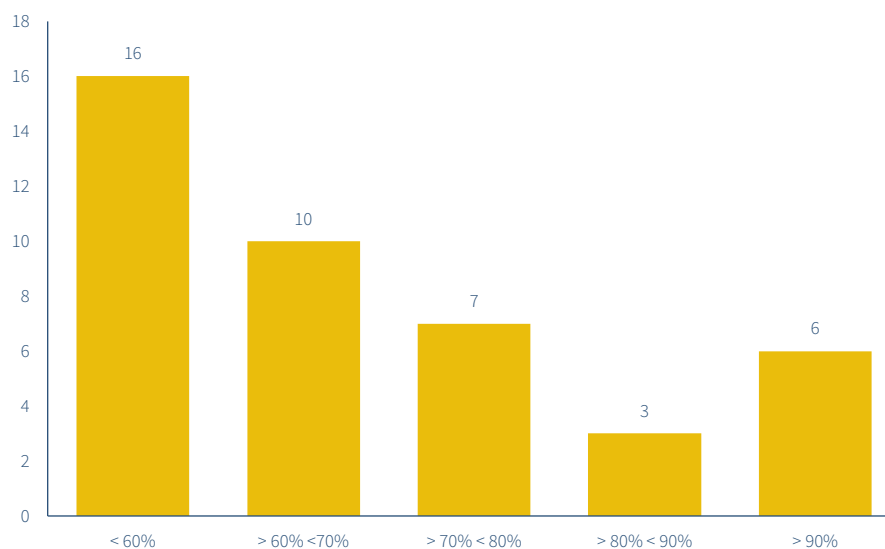
Daarnaast is er nog een schatting gemaakt van de kostendoelmatigheid die niet aan inkoopkenmerken te relateren is. Deze zogenoemde niet-waarneembare kostendoelmatigheid wordt getoond in figuur 4. Daaruit blijkt dat de scores variëren van 30 tot 100 procent. Het gemiddelde van deze doelmatigheidsscores is 66 procent.

Figuur 4 Niet-waarneembare kostendoelmatigheid centrumgemeenten bij verblijf en opvang (N = 42)

Figuur 5 laat de scores zien als histogram.

Figuur 5 Histogram niet-waarneembare doelmatigheid centrumgemeenten bij verblijf en opvang (N = 42)

Uit de figuren blijkt dat de verschillen bij de niet-waarneembare kostendoelmatigheid nog groter zijn. Waarschijnlijk gaat het hier vooral over inkoopmacht van gemeenten tegenover de marktmacht van zorgaanbieders of bestuurlijke verhoudingen binnen de samenwerking. Het is ook goed denkbaar dat de ene individuele gemeente 'gewoon' beter is in het onderhandelingsproces dan de andere.

Zoals hiervoor al opgemerkt, is het vanwege het geringe aantal waarnemingen in de analyse voor veel variabelen niet vast te stellen of ze een (significant) effect hebben. Dit betekent automatisch dat deze potentiële effecten tot uitdrukking komen in de niet-waarneembare doelmatigheid. Deze cijfers kunnen overigens ook vertekend zijn door andere oorzaken, zoals registratiefouten of boekhoudkundige correcties en dergelijke. Niettemin is het zinvol deze cijfers te laten zien, omdat ze een impuls kunnen zijn voor een verdere zoektocht naar mogelijke verbeteringen.

Resultaten samengevat

Schaaleffecten en cliëntkenmerken

Er is geen statistisch bewijs gevonden voor het bestaan van schaaleardeffecten. Met andere woorden: de kosten per eenheid dienstverlening op het gebied van verblijf en opvang zijn niet afhankelijk van de omvang van de dienstverlening. Evenmin is er statistisch bewijs voor een relatie tussen de kosten per eenheid dienstverlening en cliëntkenmerken (niet-westerse migratieachtergrond, 60-plus of laag inkomen).

Inkoopeffecten

Voor de meeste inkoopkenmerken is geen effect op de kosten vast te stellen. Wel is er statistisch bewijs dat een hoge overhead ratio bijdraagt aan hoge kosten. Er is zwak statistisch bewijs dat het gebruik van een raamovereenkomst de kosten negatief beïnvloedt en dus een positief effect heeft op de doelmatigheid.

Doelmatigheidsverschillen gerelateerd aan inkoop

- De kostendoelmatigheidsscores variëren van 64 tot 100 procent, met een gemiddelde van 81 procent.
- Meer dan de helft van de centrumgemeenten scoort onder het gemiddelde, wat wijst op mogelijkheden voor kostenbesparingen zonder negatief effect op de prestaties.
- 59 procent van de centrumgemeenten kan hun doelmatigheid verbeteren door het inkoopproces te optimaliseren.

Doelmatigheidsverschillen niet-gerelateerd aan inkoop

- Niet aan inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid varieert tussen 30 procent en 100 procent, met een gemiddelde van 66 procent.
- Verschillen in niet-waarneembare doelmatigheid tussen gemeenten hangen mogelijk samen met verschillen in onderhandelingsvaardigheid en marktmacht tussen zorgaanbieders en gemeenten.

Klein aantal waarnemingen

Omdat verblijf en opvang door een relatief klein aantal gemeenten worden uitgevoerd, is er sprake van een beperkt aantal waarnemingen. Het betreft slechts 44 gemeenten, de zogenoemde centrumgemeenten, waarvan er 42 bruikbaar zijn voor de analyse. Dit kleine aantal beperkt de mogelijkheid om harde statistische bewijzen te leveren. Dit betekent niet dat waar er geen statistisch bewijs is te leveren, geen effect is.

Intervisie

De resultaten van dit onderzoek zouden gemeenten kunnen helpen bij goed vergelijkbare gemeenten (*peers*) hun licht op te steken en via intervisie zicht te krijgen op mogelijkheden om de doelmatigheid te verhogen. Welke *peers* dat zijn, hoe zij scoren op kostendoelmatigheid en hoe dat is beïnvloed door verschillende inkoopkenmerken is op basis van de onderzoeksresultaten voor een groot aantal gemeenten vast te stellen. De uitkomsten daarvan kunnen op aanvraag beschikbaar worden gesteld.

Bijlage

Achtergrond

De gemeentelijke taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zijn op hoofdlijnen geregeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Staatsblad, 2014), die in 2015 in werking is getreden. Het hoofddoel van de Wmo 2015 is (nieuwe) regels te stellen aan de gemeentelijke ondersteuning van mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende kunnen participeren, met name mensen met een beperking of chronisch psychische problemen. Het doel is hen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen. Gemeenten moeten ook voorzieningen bieden voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang regelen voor mensen die hun thuissituatie hebben verlaten, bijvoorbeeld vanwege huiselijk geweld.

De Wmo laat gemeenten relatief vrij in de wijze waarop zij hun maatschappelijke ondersteuning vormgeven (Ter Haar, 2024). Deze beleidsvrijheid wordt echter beperkt door budgettaire restricties. Veel gemeenten kampen met tekorten door ontoereikende rijksbudgetten (SCP, 2022). Mede naar aanleiding van deze tekorten zijn het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een gezamenlijk onderzoekstraject gestart naar de houdbaarheid van de Wmo 2015 op de lange termijn (Tweede Kamer, 2024).

De financiële problemen variëren per gemeente. Dit kan verband houden met specifieke sociaaleconomische en demografische omstandigheden, maar ook met verschillen in doelmatigheid. Sommige gemeenten voeren hun taken efficiënter uit en houden zo de kosten beter onder controle. Onderzoek naar de jeugdzorg toont aan dat er grote kostendoelmatigheidsverschillen tussen gemeenten bestaan (Blank, Heezik & Valdmanis, 2023). Dit suggereert dat het voor een deel van de gemeenten mogelijk is de doelmatigheid substantieel te verhogen, waardoor ruimte ontstaat om de financiële tekorten terug te dringen.

Omdat mogelijk hetzelfde geldt voor de Wmo-taken van de gemeenten is besloten om, als vervolg op het jeugdzorgonderzoek, de kostendoelmatigheid van de gemeentelijke uitvoering van de Wmo te analyseren. De gehanteerde methode sluit aan bij de aanpak van het jeugdzorgonderzoek, maar is op enkele onderdelen aangepast. Dit beschrijven we hierna.

Methodologie

Voor de berekening van de kostendoelmatigheid maken we gebruik van een kostenmodel. Een kostenmodel geeft de wiskundige relatie weer tussen de kosten enerzijds en de geleverde diensten en cliëntkenmerken anderzijds (Blank & Valdmanis, 2019; Fried et al., 2008). Daarnaast bevat het model een component die de kostendoelmatigheid weerspiegelt. Hierbij gaat het om het verschil in kosten tussen beste-praktijkgemeenten en andere gemeenten. Deze aanpak treffen we ook aan in andere studies (Alvarez et al., 2006; Blank, Heezik & Blank, 2023; Niaounakis & Blank, 2017). Aan de wiskundige vergelijking, waarin de verschillende componenten zijn verwerkt, voegen we ook een stochastische term toe voor specificatie- en meetfouten. De gebruikelijke prijzen voor de ingezette middelen zijn hier weggelaten, omdat we uitsluitend beschikken over dwarsdoorsnedegegevens en veronderstellen dat gemeenten te maken hebben met dezelfde lonen en prijzen. De te schatten relatie ziet er als volgt uit:

$$\ln(c) = a_0 + \sum_m b_m \ln(y_m) + \sum_k d_k \ln(z_k) + eff + err \quad (1)$$

Waarbij:

c = kosten;

y_m = productie van dienst m ;

z_k = percentage afwijkende kosten door cliëntkenmerken;

eff = percentage extra kosten door ondoelmatigheid;

err = specificatie- en meetfout.

a_0 , b_m , d_k zijn de te schatten parameters van het model. De parameter a_0 is de constante. De parameters zijn elasticiteiten en geven het effect weer van productiegroei op de groei van de kosten.

$$eff = \exp[-\sum_l \theta_l \ln(u_l)] \quad (2)$$

Waarbij:

u_l = inkoopkenmerk van een gemeente;

θ_l = te schatten parameters.

We maken gebruik van een methode die per cluster van vergelijkbare gemeenten een aparte schatting maakt. Grote steden als Amsterdam en Utrecht spelen dus bijvoorbeeld geen rol in de schatting voor een kleine gemeente als Roosendaal (Gld). We onderscheiden een beperkt aantal clusters op basis van gemeentegrootte.

Voordelen van deze methode zijn:

- We kunnen volstaan met een eenvoudige specificatie.
- Resultaten zijn veel nauwkeuriger dan die van één analyse van alle gemeenten tegelijkertijd.

Testen op betrouwbaarheid van het model:

- gangbare toetsen, zoals R^2 , t-toetsen et cetera;
- een scheefheidstest beantwoordt de vraag of er nog meer (niet-waargenomen) ondoelmatigheid is;
- verschillende sets van output, cliënt- en doelmatigheidsindicatoren zijn toegepast.

We kijken hiermee af van eerder uitgevoerde studies (Blank & Heezik, 2023; Blank, Heezik & Valdmanis, 2023), waarbij we gebruikmaakten van *locally weighted least squares*. In die studies namen we de mate van vergelijkbaarheid mee in de weging van de schattingen. Nadeel van deze methode is dat er een baaiert van uitkomsten ontstaat, die eigenlijk vragen om een vervolganalyse. De transparantie van de hier gepresenteerde uitkomsten is veel groter.

Inkoopkenmerken

Met vergelijking 2 berekenen we de kostendoelmatigheid van verblijf en opvang die gerelateerd is aan de inkoopkenmerken. Een groot deel van de gemeentelijke kosten voor de Wmo-uitvoering bestaat uit de uitgaven aan (particuliere) aanbieders van maatschappelijke ondersteuning. Bij de inkoop van deze diensten maken centrumgemeenten allerlei keuzes die mogelijk van invloed zijn op de kosten en doelmatigheid. Zo kunnen zij kiezen uit verschillende uitbestedingsvormen (Wind & Uenk, 2020). De drie meest voorkomende uitbestedingstypen zijn, uitbesteding door middel van:

- subsidieverlening: gemeenten verstrekken op basis van vooraf vastgestelde (maar beperkt afdwingbare) subsidievoorwaarden financiële middelen aan een zorgaanbieder.
- *open house*: gemeenten sluiten (afdwingbare) overeenkomsten met alle zorgaanbieders die aan hun voorwaarden voldoen. Burgers kiezen zelf hun zorgaanbieder en er is pas levering wanneer een burger zich aanmeldt.
- overheidsopdracht/aanbesteding: gemeenten selecteren een beperkt aantal zorgaanbieders op basis van vooraf vastgestelde (afdwingbare) voorwaarden.

Bij de uitbesteding kunnen verschillende procedures worden gevolgd (Wind & Uenk, 2020), zoals:

- klassieke, wettelijk geregelde openbare aanbestedingsprocedure: openbare aankondiging en selectie op basis van prijs-kwaliteitsverhouding;
- Zeeuws model: gemeente stelt eisen op en cliënten kiezen zelf hun aanbieder uit gecontracteerde partijen;
- dialooggerichte procedure: gemeente en aanbieders bespreken voorwaarden in dialoogsessies.

Behalve deze keuzes zijn er bij de uitbesteding van maatschappelijke ondersteuning keuzes te maken ten aanzien van de contractvormen en de wijze van bekostiging. Bij contractvormen kunnen gemeenten kiezen voor vaste budgetten (lumpsum), budgetplafonds en raamovereenkomsten met of zonder tussentijdse toetreding van nieuwe aanbieders. Bij de bekostiging kunnen gemeenten kiezen voor inspannings-, output- of taakgerichte bekostiging of voor mengvormen. Andere inkoopkeuzes van gemeenten zijn: maatschappelijke ondersteuning wel/niet integraal inkopen met jeugdzorgdiensten, wel/niet samenwerken met andere gemeenten en duur van de contracten (Wind & Uenk, 2020).

De verschillende inkoopkeuzes zorgen voor verschillen in inkoopkenmerken tussen gemeenten. Daaraan is het kenmerk 'overhead ratio' toegevoegd, waarmee we de inspanning van de gemeente om de inkoop te managen meten. De overhead ratio is de verhouding tussen de (gesaldeerde) uitvoeringskosten en de programmakosten (inkoopkosten).

Onderstaand kader presenteert de tien inkoopkenmerken die in het analysemodel zijn opgenomen.

Inkoopkenmerken in analyse

- 1. Samenwerking:** aantal gemeenten in samenwerkingsverband;
- 2. Looptijd:** aantal jaren waarvoor de overeenkomst geldt;
- 3. Verstreken contractjaren:** op basis van startjaar overeenkomst;
- 4. Uitbestedingsvorm** (type uitvoeringsinstrument):
  - 'open house';
  - overig (overheidsopdracht of subsidie);
- 5. Type inkoopprocedure (A):**
  - 'dialoog';
  - overige procedures (voornamelijk openbare procedures);
- 6. Type inkoopprocedure (B):**
  - 'Zeeuws';
  - overige procedures (voornamelijk openbare procedures);

7. Contractvorm:

- raamovereenkomst;
- raamovereenkomst met budgetplafond of met vast budget;

8. Bekostigingsvorm:

- inspanningsgericht;
- overig (productie- of taakgericht of gemengd);

9. Integraliteit:

- overeenkomsten aanbesteed met jeugdzorg;
- overeenkomsten niet aanbesteed met jeugdzorg;

10. Overhead:

- verhouding tussen uitvoeringskosten en programmakosten.

Statistische beschrijving

Tabel B1 bevat een statistische beschrijving van de originele gegevens zoals gebruikt in de statistische analyse. Hierbij is nog geen selectie gemaakt van gemeenten die uiteindelijk in de analyse zijn meegenomen. Voor de analyse worden alleen de gegevens van die gemeenten gebruikt waarvan geen van de variabelen ontbreekt. In het geval van de overhead ratio zijn extreme waarden afgetopt. Het betreft hier een beperkt aantal gemeenten.

Tabel B1 Statistische beschrijving van alle gehanteerde variabelen in het model

Variabele	Observaties	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Minimum	Maximum
Kosten	44	39954,040	40626,780	3753,400	233352
Aantal cliënten	42	791,786	880,720	65,000	5315
Aandeel niet-westerse immigranten	42	0,191	0,124	0,048	0,637
Aandeel 60-plussers	42	0,046	0,030	0,005	0,117
Aandeel laag inkomen	42	0,614	0,078	0,385	0,835
Aantal samenwerkende gemeenten	42	8,167	3,761	3,000	18
Looptijd contract	44	3,170	1,935	1,000	8
Verstreken jaren in contract	42	3,786	2,113	1,000	8
Instrument (open house=1)	44	0,273	0,451	0,000	1
Procedure (dialogoog=1)	44	0,205	0,408	0,000	1
Procedure (Zeeuws=1)	44	0,364	0,487	0,000	1
Contract (raamovereenkomst=1)	44	0,614	0,493	0,000	1
Bekostiging (productiegericht=1)	44	0,455	0,504	0,000	1
Integraliteit met jeugdzorg (ja=1)	44	0,159	0,370	0,000	1
Overhead ratio	44	0,311	0,172	0,010	0,500

Schattingresultaten

Tabel B2 bevat de schattingsresultaten van de analyse. De waarden met een statistische significantie van 5% en 10% zijn aangegeven met respectievelijk ** en *.

Tabel B2 Resultaten samengevat: parameterschattingen

	Coëfficiënt		Standaardafwijking	t-waarde
Constante	-1,059	**	0,146	-7,230
Aantal cliënten	0,923	**	0,070	13,220
Bekostiging (productiegericht = 1)	-0,166		0,122	-1,370
Overhead ratio	0,511	*	0,287	1,780
Aantal waarnemingen	42			
R²	0,824			
Log likelihood	-16,73			

** p < 0,05; * p < 0,1

Namen 42 centrumgemeenten in uiteindelijke analyse

Alkmaar	Dordrecht	Nijmegen
Almelo	Ede	Nissewaard
Almere	Eindhoven	Oss
Amersfoort	Enschede	Purmerend
Amsterdam	Gouda	Rotterdam
Apeldoorn	Groningen	's-Gravenhage
Arnhem	Haarlem	's-Hertogenbosch
Assen	Harderwijk	Tilburg
Bergen op Zoom	Helmond	Utrecht
Breda	Hilversum	Venlo
Delft	Hoorn	Vlaardingen
Den Helder	Leeuwarden	Vlissingen
Deventer	Leiden	Zaanstad
Doetinchem	Maastricht	Zwolle

Literatuur

- Alvarez, A., Amsler, C., Orea, L., & Schmidt, P. (2006). Interpreting and testing the scaling property in models where inefficiency depends on firm characteristics. *Journal of Productivity Analysis*, 25(3), 201–212.
- Blank, J. L. T., & Heezik, A. A. S. van. (2023). *Doelmatig personeelsbeleid | Factsheet*. Delft: IPSE Studies.
- Blank, J. L. T., Heezik, A. A. S. van, & Blank, B. (2023). Productivity and efficiency of central government departments : a mixed-effect model applied to Dutch data in the period 2012–2019. *Journal of Public Sector Economics*, 47(3), 17. <http://doi.org/10.3326/pse.47.3.2>.
- Blank, J. L. T., Heezik, A. A. S. van, & Valdmanis, V. G. (2023). *Jongleren in de jeugdzorg. Empirisch onderzoek naar de relatie tussen inkoop en kostendoelmatigheid van de jeugdzorg in Nederlandse gemeenten*. Delft: IPSE Studies.
- Blank, J. L. T., & Valdmanis, V. G. (2019). *Principles of productivity measurement; an elementary introduction to quantitative research on the productivity, efficiency, effectiveness and quality of the public sector* (3rd Ed). Delft: IPSE Studies.
- Fried, H. O., Lovell, C. A. K., & Schmidt, S. S. (2008). *The measurement of productive efficiency and productivity growth*. New York: Oxford University Press.
- Niaounakis, T. K., & Blank, J. L. T. (2017). Inter-municipal cooperation, economies of scale and cost efficiency: an application of stochastic frontier analysis to Dutch municipal tax departments. *Local Government Studies* 43(4). <http://doi.org/10.1080/03003930.2017.1322958>.
- SCP. (2022). *Uitdagingen in het sociaal domein. Nieuwe gemeentebesturen aan zet*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Staatsblad. (2014). *Jaargang 2014, nr. 280, Wet van 9 juli 2014, houdende regels inzake de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015)*. Den Haag: Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties.
- Ter Haar, B. (2024). *Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015). Onderdeel van het houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Tweede Kamer. (2024). *Vergaderjaar 2023–2024, 29538, Zorg en maatschappelijke ondersteuning, nr. 357: brief van de staatssecretaris van VWS over de stand van zaken omtrent het houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 van 5 februari 2024*. Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal.
- Wind, M., & Uenk, N. (2020). *Monitor Gemeentelijke zorginkoop 2020. Stand van zaken inkoop diensten in het kader van Wmo 2015 en Jeugdwet*. Lunteren: Public Procurement Research Centre.

Colofon

Over het onderzoek

Dit factsheet presenteert resultaten van onderzoek dat deel uitmaakt van het IPSE Studies onderzoeksprogramma 2024-2026 (*Publieke productiviteit gemeten: uitvoeringsorganisaties, gemeenten en sectoren*). Het onderzoeksprogramma wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in het kader van het programma Kennis van de Overheid.

Uitgave

Stichting IPSE Studies
Delft, 2024

ISBN

978-90-835037-0-7

IPSE Studies

E: info@ipsestudies.nl
W: www.ipsestudies.nl

© 2024 Stichting Instituut Publieke Sector Efficiëntie Studies. Alle rechten voorbehouden. Citeren uit deze publicatie is toegestaan onder vermelding van de bron. Bestanden mogen op een server geplaatst worden mits het digitale bestand (rapport) intact blijft en de bron wordt vermeld.
